

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ДОМАШНА ТЕХНИКА И ИКОНОМИКА ЗА VI КЛАС

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО ДОМАШНА ТЕХНИКА И ИКОНОМИКА ЗА VI КЛАС.

Учебната програма по домашна техника и икономика за VI клас надгражда съдържанието на обучението по този учебен предмет от V клас. Тя е насочена към продължаване на процеса за формиране на обща технологична грамотност на учениците и осигуряване на основните знания, умения и нагласи, необходими за по-широка, задълбочена и обобщаваща учебна дейност в областта на технологиите в VII и VIII клас на СОУ.

Приемствеността в съдържанието между V и VI клас се подпомага чрез повторение на шестте основни теми „Проектиране в дома“, „Занаяти и съвременност“, „Работа с материали“, „Енергия и контрол на използването ѝ“, „Кулинарство“, „Природата в дома“. Темите, по които се работи с учениците, са същите както и в V клас, но в VI клас е налице усложняване на тематиката, формиране и усъвършенстване на умения с повече проекции към различни области на практиката, по-голяма сложност на извършване и формиране и по-силна обвързаност с учебното съдържание, което предстои да се овладее в VII и VIII клас при преподаването на учебния предмет „Технологии“.

Урочната дейност по домашна техника и икономика и в този клас се организира изцяло като лабораторно-практически упражнения, като се балансира използването на различни материали, присъствието на различни технологични процеси, използването на широк спектър от средства /включително и механизирани/, трудови дейности с предимно интелектуални компоненти и трудови дейности с предимно манипулативен характер.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ДОМАШНА ТЕХНИКА И ИКОНОМИКА В VI КЛАС.

Чрез цялостната работа в рамките на учебния предмет е необходимо да се изгради начално разбиране на връзките между повишаване на културата на бита и усъвършенстване на техниката и технологиите, между икономиката на домакинството и контролираното използване на техниката и технологиите, между качеството на работата и качеството на потреблението, както и действено-практическо отношение към труда в полза на себе си или на други хора.

Основните насоки на работа са следните:

1. Формиране по-цялостна представа за техническото осигуряване на дейностите в съвременния дом и отделното домакинство и усъвършенстване уменията за безопасна работа и поддържане на основни елементи от неговото обзавеждане и оборудване.

2. Разширяване знанията за потребителското поведение, за потребителската стойност на отделни материали, продукти, инструменти на труда и уменията за оценяване на техническите средства съобразно тяхното качество, цена, влияние върху живота на хората и околната среда.

3. Усъвършенстване уменията за откриване, формулиране, наблюдаване и анализ на

технически и технологични проблеми в рамките на домакинството, повишаване самостоятелността при вземане на решения за тяхното преодоляване, като се отчитат по-прецизно и вземат предвид личните способности и умения.

4. Създаване условия за формиране на основни житейски умения чрез изпробване на решения свързани с подобряване на личното работното място, храненето, отдиха, хоби-дейностите, пестенето на енергия и продукти, поддържането на собствеността, отделието на по-малко отпадъци от домакинството, съхраняването на природата и връзките с нея, подобряването на комуникациите и сътрудничеството в семейството.

5. Формиране разбиране, че работата трябва да бъде планирана и извършена в условията на лична предприемчивост, творчество, сътрудничество, акуратност на действията и обезпеченост с ресурси, че качеството на резултата зависи от качеството на работата.

6. Формиране знания за правилата на взаимодействие при реализация на съвместни дейности и проекти и умения да се стремят да осъществяват индивидуални и групови дейности чрез спазване на основните принципи за качество и безопасност.

7. Разширяване знанията за различията между „труд за себе си“ и „труд за друг“, за ролята на личното стопанство при осигуряване на бюджета на семейството и неговото благоденствие, както и за професиите, осигуряващи повишаването на културата на бита на съвременните граждани.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ДОМАШНА ТЕХНИКА И ИКОНОМИКА В КРАЯ НА VI КЛАС.

Очакваните резултати са диференцирани в колона 2 на таблица 1. Те обхващат различни нива на реализация на стандарти от всички основни ядра на Държавните образователни изисквания за културнообразователна област „Бит и технологии“. Очаква се, че ще бъдат усъвършенствани уменията за планиране и развитие на идеен проект в рамките на екипно договаряне, че ще бъдат развити редица практически умения, в това число и графическите, което ще позволи да се решават по-сложни технологични задачи през следващия клас на ОУ при преподаването на учебния предмет *технологии*.

Придобитата икономическа култура трябва да съответства на ядрото „Икономиката и нейните механизми“ в ДОО по гражданско образование на прогимназиалния етап на ОУ. Значително трябва да бъдат обогатени представите на учениците за някои основни професии, които имат пряко влияние върху повишаването културата на бита на техните семейства и региона им като цяло.

В края на годината учениците трябва да демонстрират, че могат да дефинират някои често срещани технологични проблеми в средата, която ги заобикаля, да открият и подредят по подходящ начин информация, свързана с тях, да описват, разграничават, различават, съотнасят, илюстрират и решават на практика реално съществуващи проблеми в рамките на техните възрастови способности и възможности на техническата среда, в която живеят и учат.

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ.

Учебното съдържание се определя от стандартите, включени в шестте основни ядра на Държавните образователни изисквания. Съобразно общоприетата за всички учебни

предмети схема на изложение на учебното съдържание, тези стандарти са изписани в курсив в колона 2 на таблица 1. Номерацията им показва с кое ядро на ДОИ (колона 1) са свързани. Това, което трябва да бъде постигнато в края на VI клас, е дадено като „очакван резултат“ в колона 2 и е подчертано.

В колона 3 са дадени знания и умения, които трябва да бъдат постигнати в процеса на обучение по отделните обобщени теми за годината. Те осигуряват постепенно реализацията на ДОИ за съответния клас за годината като цяло. Това означава, че постигането на очакваните резултати в колона 3 трябва да осигури резултатите на ниво учебна програма от колона 2.

Понятията, които ще бъдат разглеждани като основни за съответните теми, са в колона 4, а най-важните акценти в дейностите по теми са в колона 5. Колона 6 свързва обучението по домашна техника и икономика с другите учебни предмети в VI клас, като показва и някои пропедевтични функции на учебния предмет и спрямо VII клас.

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Основни резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми /	Контекст на учебното съдържание и дейности, извършвани от учениците	Възможности за междупредметни връзки и връзки с практиката
Ядро 1. Проектиране, планиране и оценяване на технологични процеси и обекти.	Стандарт 1.5. <i>Изработва скици, технически рисунки и прости чертежи.</i> Очакван резултат: <u>Изделя отделни изгледи в чертеж със съответстващите им елементи в несложни детайли.</u> Стандарт 1.4. <i>Оценява свои и чужди решения в разработвани проекти.</i> Очакван резултат: <u>Прави аргументирана оценка на продукт.</u>	Тема. Проектиране в дома. <i>Учениците трябва да усвоят :</i> • умения за представяне на идеи в различни форми (писмена, таблична, графична); • умения за представяне на аргументи, които позволяват да се оцени качеството на даден продукт, включително и по отношение на свойствата на използваните материали; • знания за изобразяване на вътрешни повърхнини и умения за разчитане на графични изображения с разрези и сечения; • умения за анализ на несложни конструкции, като елемент от жилищни инсталации; • умения за разработване на несложни конструкции самостоятелно и в екип; • знания за ергономичните фактори в дома и умения за представяне на идеи за прилагането им (осветеност, оцветяване, удобство); • умения, свързани с малки проекти за декориране или ремонтни дейности (облепване, боядисване, лакиране, уплътняване);	критерии за оценяване на продукт, разрез и сечение при изобразяване на предмет, ергономия и ергономични изисквания.	<i>На учениците да се даде възможност да:</i> • разчитат техническа документация – скица и чертеж с изобразени вътрешни повърхнини; • провеждат опити за установяване на различни свойства на материалите; • доконструират, преконструират и конструират самостоятелно и в екип несложни обекти; • анализират някои от факторите на жилищната среда в зависимост от функциите на помещенията, ергономичните изисквания и реализирането на икономии; • извършват достъпни ремонтни дейности; • анализират и оценяват собствени и чужди решения; • събират, подреждат и анализират информация от различни източници.	• Усъвършенстват се представите за обем и пространство, формирани в темите за геометрични фигури и тела по математика. • Паралелно се работи с КОО „Обществени науки и гражданско образование“ за повишаване на оценъчната и самооценъчна дейност и умението за планиране на дейността в рамките на екип. • Заедно със заложеното в другите теми се формира начален базис за
Ядро 3. Обработване, сглобяване и комбиниране на детайли и модули.	Стандарт 3.4. <i>Комбинира и съединява материали и компоненти според свойствата им.</i> Очакван резултат: <u>Познава основни свойства на материалите, които опреде-</u>				

	<u>Лят приложението им в бита.</u>	<ul style="list-style-type: none"> • знания за професии, свързани с проектирането и изпълнението на проекти в дома и личното стопанство (архитект, строителен инженер, дизайнер). 			преподаване на учебния предмет <i>Технологии</i> в VII и VII клас
Ядро 5. Организация и икономика.	<p>Стандарт 5.3. <i>Познава основни форми за организиране на производство, търговска дейност и услуги.</i></p> <p>Очакван резултат: <u>Посочва умения и личностни качества, необходими в широко разпространени професии в областта на услугите.</u></p> <p>Стандарт 5.4. <i>Разпознава икономически показатели – разходи, себестойност, цена, приходи.</i></p> <p>Очакван резултат: <u>Различава себестойност и цена.</u></p>	<p>Тема. Занаяти и съвременност.</p> <p><i>Учениците трябва да усвоят:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • умения за сравняване, възпроизвеждане, аналогизиране на стари и нови начини на работа в някои занаяти като хлебарство, зидарство, тапицерство, шапкарство, обущарство, фризьорство, бижутерство; • знание за създаването на фирма като задължително условие за осъществяване на производствена дейност и услуги за бита; • знания за използване на пари и различни стимули в позната производствена дейност; • знания за някои основни разлики между пари и капитал нужен за осъществяване на една дейност; • знание за елементите на бюджет за изпълнение на една дейност; • знания за различни начини на реклама; • умения за използване на достъпни информационни технологии за извличане на необходима информация, подреждането, съхраняването и размножаването ѝ, както и за графическо изобразяване на собствени идеи и проекти за реклама; • умение да обосновават и прилагат икономия на материали, труд и енергия 	фирма, пари, капитал, банка, бюджет, бизнес, конкуренция, лоялност, реклама.	<p><i>На учениците да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • изработват предмети или аксесоари за облеклото си, като използват различни ръчни способности; • усвояват икономически знания паралелно с извършване на технологична дейност; • сравняват някои дейности, които в съвременни условия вече се извършват със специализирани машини и поточни линии; • изготвят калкулация на произведен от тях продукт; • изготвят папка за съхраняване на резултатите от самостоятелно изпълнени задачи с помощта на технически средства, включително и фотоапарат; • използват съобразно възможностите на селището и училището компютър и периферни устройства. 	<ul style="list-style-type: none"> • Формират се икономически представи и се развива икономически начин на мислене съобразно с ядрото „Икономиката и нейните механизми“ в ДООИ по гражданско образование. • Прилагат се на практика и в друг контекст знания и умения, придобити по математика. • Натрупва се опит в практическото използване на широко разпространени съвременни технически средства и
Ядро 3. Обработване, сглобяване и комбинирани	<p>Стандарт 3.1. <i>Определя начини и режими на обработване.</i></p> <p>Очакван резултат: <u>Описва начини за хигиенизиране на</u></p>				

ране на детайли и модули.	работна среда и пакетирание на продукти и прилага някои достъпни от тях в собствената си дейност.	при изпълнение на различни дейности като хигиенизиране, пакетирание, сортиране и др.			усвояване на информационни технологии в следващите класове.
<p>Ядро 3. Обработване, съглобяване и комбинирание на детайли и модули.</p> <p>Ядро 2. Оборудване и поддържане на оборудването.</p> <p>Ядро 4. Комуникация и контрол в бита и трудови</p>	<p>Стандарт 3.2. <i>Използва основни технологични операции при обработване на материали.</i> Очакван резултат: <u>Познава и прилага неразглобяеми съединения на детайли от различни конструкционни материали.</u></p> <p>Стандарт 2.3. <i>Работи с машините съобразно с експлоатационните изисквания.</i> <u>Прилага правилата за безопасност на труда при работа с пробивна и шевна машина.</u></p> <p>Стандарт 4.1. <i>Използва техническа терминология за описание на машини, инструменти, материали и процеси.</i></p>	<p>Тема. Работа с материали.</p> <p><i>Учениците трябва да усвоят:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знания за устройство на пробивна машина, правилата за работа с нея и техниката на безопасност; • знания и умения за свредловане с пробивна машина; • умения за изпълняване на неразглобяеми съединения (нитоване, спояване); • знания за устройство на шевна машина и правилата на работа с нея; • знания за бод, бодов ред, шев и често използвани в дома видове шевове; • умения за работа с шевна машина; • знания за довършителни операции (шлифоване, полиране, боядисване, импрегниране); • знания за свойствата на материалите, които имат значение за прилаганите операции; • умения за сравняване и подбор на инструменти за изучаваните операции; • нагласа, че усвояването на работата с една машина изисква цялостна мобилизация на вниманието. 	пробивна машина, шевна машина, машинни елементи, центроване, пробиване, нитоване, бод, шев.	<p><i>На учениците да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • осъществяват често използвани в бита неразглобяеми съединения; • извършват действия по подготовка и работа с шевна и пробивна машина под контрола и указанията на учителя; • правят описание на обекти и процеси като използват техническа терминология; • сравняват инструменти с еднакво предназначение по отношение на обработваем материал, удобство, безопасност, производителност, точност на работа и др.; • установяват общо и различно в начина на извършване на една и съща операция при различни материали; • наблюдават, сравняват и анализират причини за 	<ul style="list-style-type: none"> • Усъвършенстват се знанията за топлообмен, придобити в част „Физични явления“ на „Човекът и природата“ и се осъществява пропедевтика на някои научни знания от физиката за процеси като триене. • Формираните умения повишават степента на самостоятелност и самоконтрол при използване на технически средства, разширяват технологичната компетентност за

те процеси.	<p>Очакван резултат: <u>Използва техническа терминология за описание на конструктивни особености на шевна или пробивна машина.</u></p>			наличието на „предимно мъжки“ и „предимно женски“ дейности и професии.	реализация на технически способности в училище, дома и хоби-дейности извън дома.
<p>Ядро 2. Оборудване и поддържане на оборудването.</p>	<p>Стандарт 2.2. <i>Познава начини за пренасяне, съхраняване и преобразуване на материали и енергия.</i> Очакван резултат: <u>Познава и групира по различни признаци енергийни преобразователи, ел. консуматори, средства за измерване и контрол.</u> Стандарт 2.5. <i>Спазва правилата за безопасна работа с използваната техника.</i> Очакван резултат: <u>Описва основни елементи на жилищни инсталации и познава правилата за безопасна работа с различни електроуреди.</u></p>	<p>Тема. Енергия и контрол на използването ѝ. <i>Учениците трябва да усвоят:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знания за функциите на някои широко употребявани преобразователи и консуматори на енергия (ел. двигател, ел. генератор, адаптери, абсорбатор, електрически мелачки, микровълнова фурна); • представи за различни инсталации в дома – осветителна, сигнална (звукова, светлинна), охранителна и умения за моделиране на някои от тях; • умения да разчитат обозначения на електрически и други параметри на източници, преобразователи и консуматори на ел. енергия и да се ориентират в правилата на приложението им; • умения за измерване на основни електрически величини; • знания и умения за безопасно използване на електроуреди; • знания за енергийни разходи в дома, някои екологични аспекти на проблема и начини на реализация на икономии; 	електродвигател, електрогенератор, адаптер, електрически параметри, електрическа инсталация	<p><i>На учениците да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • отчитат показания на различни измервателни уреди, отчитачи разходи в дома и да се ориентират във възможностите за намаляване на тези разходи; • измерват основни параметри на електрическа верига (сила на тока, напрежение, съпротивление); • моделират електрически инсталации, като сравняват, измерват и подбират готови елементи за тях; • усвоят някои начални знания за различните приложения на електродвигателя; • анализират разнообразието на технически системи за пренос и съхраняване на енергия и материали като 	<ul style="list-style-type: none"> • Формираните умения усъвършенстват представата за потребител и дават възможност за потребителски контрол при използване на вода, горива и различни видове енергия. • Формират се умения за начин на действие при употреба на ел. енергия, както и за начин на реагиране в рискови ситуации. • Разширяват се и се обобщават представите за

<p>Ядро 5. Организация и икономика.</p>	<p>Стандарт 5.4. <i>Разпознава икономически показатели – разходи, себестойност, цена и приходи.</i> Очакван резултат: <u>Посочва разходи в семейния бюджет, свързани с употребата на енергия, и начини за тяхното намаляване.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • нагласа за пестене на енергия. 		<p>изработват модели на различни средства и системи.</p>	<p>използване и контролиране на енергията, формирани и в „Човекът и природата“.</p>
<p>Ядро 1. Проектиране, планиране и оценяване на технологични процеси и обекти.</p>	<p>Стандарт 1.1. <i>Описва технологичната последователност на операциите за изработване на изделие.</i> Очакван резултат: <u>Описва технологията за приготвяне на ястие включващо изучените топлинни процеси.</u></p>	<p>Тема. Кулинарство.</p> <p><i>Учениците трябва да усвоят:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знания за топлинните процеси пържене и задушаване; • умения за използване на уреди и съдове за пържене и задушаване; • умения да оценяват готово ястие по определени показатели (цвет, вкус, мирис и др.); • знания за основни подправки и ароматизатори и начините за използването им; • умения да приготвят ястия чрез полуфабрикати; • знания за спецификата на българската национална кухня и умения да приготвят някои традиционни български ястия (обредна питка и др.); • умения да откриват общото и различното 	<p>технологична схема, заменяемост на продуктите, културни различия в храненето, национална кухня.</p>	<p><i>На учениците да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • правят органолептична оценка на кулинарен продукт; • приготвят ястия, чрез различни начини на топлинна обработка при екипна организация на труда; • предвиждат възможни рискове за здравето при неправилно използване на домакинска техника и създават условия за предотвратяването на проблеми; • изготвят технологични схеми и променят компоненти с цел реализиране на 	<ul style="list-style-type: none"> • Формират се знания за традиции, културни различия и межкултурно разбирателство паралелно с преподаването в КОО „Обществени науки и гражданско образование“. • Разширяват се представите за вещества, състав, компоненти, смеси,
<p>Ядро 3. Обработване, сглобяване и комбинирание на</p>	<p>Стандарт 3.1. <i>Определя начини и режими на обработване.</i> Очакван резултат: <u>Посочва начини и оборудване за</u></p>				

<p>детайли и модули.</p> <p>Ядро 6. Отглеждане на растения и животни; грижи за себе си и за другите.</p>	<p><u>топлинна обработка, които водят до икономии на време, продукти, енергия.</u> <i>Стандарт 6.5.</i> <i>Демонстрира умения за поддържане на хигиенна среда и уют.</i> Очакван резултат: <u>1. Спазва хигиенни изисквания.</u> <u>2. Познава кулинарни продукти и начини на декориране и сервиране, които създават празнични нагласи, уют и поддържат традиции.</u></p>	<p>между нашата и чуждестранни кухни (италианска, китайска, арабска);</p> <ul style="list-style-type: none"> • нагласи за спазване на традиции при подготовката на определени празници (Коледа, Великден, Никулден и др.); • умения за използване и самостоятелно съставяне на технологична схема за различни видове ястия; • умения да изчисляват себестойността на ястията, които приготвят; • умения да подреждат кухненско оборудване в рационални варианти; • знание за подреждане на маса при различни поводи. 		<p>различни режими на хранене, икономии или подобряване на вкусови качества;</p> <ul style="list-style-type: none"> • проучат какви полуфабрикати могат да се приготвят в домашни условия и посочват собствен принос за това; • изработват собствени папки с рецепти и илюстрации на кулинарно изкуство, характерно за различни кухни в Европа и света. 	<p>балансирано хранене от учебния материал в „Човекът и природата“.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Формират се базисни умения за технологично мислене, необходими за реализацията на преподаването по учебния предмет „Технологии“.
<p>Ядро 6. Отглеждане на растения и животни; грижи за себе си и другите.</p>	<p><i>Стандарт 6.1.</i> <i>Познава различни начини за отглеждане на плодове, зеленчуци, декоративни растения и билки.</i> Очакван резултат: <u>1. Посочва основни аграрни дейности, свързани с отглеждането на плодове и зеленчуци.</u> <u>2. Познава прилики и</u></p>	<p>Тема. Природата в дома.</p> <p><i>Учениците трябва да усвоят:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • умения за подбор на подходящи растителни видове в зависимост от условията у дома и в градината; • умения да разработват и реализират малък проект на леха и за озеленяване на тераса или веранда; • умения за проектиране и изработване на малки съоръжения за отглеждане на цветя и разсад (парник, декоративно сандъче или кашпа и др.); 	<p>аграрни дейности, обеззаразяване, добив, излишък, компост, ферма, екологична норма, икебана</p>	<p><i>На учениците да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • предлагат и реализират варианти за отглеждане на подходящи растения в обща композиция; • подбират подходящ състав на почвата за отглеждане на някои стайни растения; • изпълняват аграрни дейности (подготовка на почвата, засаждане, засяване, окопаване, разрохкване, 	<ul style="list-style-type: none"> • Прилагат се знания за биосферата, придобити в „Човекът и природата“ • Прилагат се математически знания за мерни единици, геометрични форми, проценти

<p><u>разлики при отглеждането на плодове, зеленчуци и декоративни растения.</u> Стандарт 6.2. <i>Описва технологии за отглеждане на животни.</i> Очакван резултат: <u>Посочва фактори за отглеждане на животни в малка ферма.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • знания за основни принципи на икебана и умения за използване на подходящ ритъм , форма и цвят; • разбиране на икономическото значение на семейната градина; • знания за екологични норми и основни екологични проблеми при отглеждане на растения и животни; • знания за фермата като възможност за семеен бизнес и основни хигиенни и здравословни фактори при отглеждане на животни; • умения за оползотворяване на отпадъци за получаване на компост като екологичен продукт. 		<p>напояване, подхранване);</p> <ul style="list-style-type: none"> • разпознават често срещани плевели и болести по определени белези; • разсаждат и пикират разсад; • проучват и описват възможностите, които предоставя отглеждането на животни и растения за развитие на семеен бизнес. 	<p>и др.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усъвършенстват се уменията за изграждане на фигурална композиция, паралелно с дейностите в „Изобразително изкуство“.
--	--	--	---	---

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА ПО ПРЕДМЕТА В VI КЛАС.

Оценяването зависи от спецификата на стандарта и очаквания резултат в колона 2 на таблицата. Очакваните резултати на ниво учебна програма, формулирани в тази колона, се измерват предимно с тестове, доказващи знание или оценка на продукта, реализиран по време на практическата работа в кабинетите и работилниците. Начинът на формулиране на очакваните резултати предполага оценяване и чрез наблюдения по време на реална практическа дейност или чрез оценяване на ученически резултати при решаване на специално приготвени казуси, попълване на таблици, описване на процеси и обекти под формата на кратко есе, решаване на отделни технологични проблеми, цялостно участие в учебни проекти и т.н.

Както и в V клас трябва да се констатира: Дали учениците показват разбиране на въпросите? Доколко са пълни, точни и изчерпателни отговорите и показаните практически умения? В каква степен изложението е последователно и системно? Как се извършват демонстрираните дейности – спазва ли се хигиена, безопасност на труда, самостоятелност, организираност, акуратност и дисциплинираност в хармония с желание и умения за свободна изява на мнения и идеи.

Техническите знания и мислене и в този клас могат да се установят чрез:

- идентифициране и изреждане на факти при въпрос „какво“;
- констатация, описание или обяснение на причини и основания при въпрос „защо“;
- разпознаване или описание на средства и начини за действие при въпрос „как“.

Крайната обща оценка трябва да се съчетава с формиращото, текущото, процесуалното. За формиращо, процесуално, вътрешно оценяване се препоръчва и използването на модификация на скалата на Д. Фрит, където всеки един от учениците в зависимост от показаното може да попадне в една от четирите колони.

Несръчност при работа с материали и инструменти и липса на интерес към практически действия.	Често проявяваща се несръчност и несигурност, нуждае се от помощ.	Добро на бързина и сръчност манипулиране с материалите и инструментите, но без подчертан стремеж за акуратност и без ентузиазъм.	Сръчност на ръцете. Качествено изпълнение на задачите. Подчертана усърдност.
--	---	--	--

Възможно е сръчността да е в една скала, а интересът, усърдието, търсенето на мощ – в друга. Възможно е да се изготви подобна скала и за интелектуалното участие на учениците в процеса на труда.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕТО НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

Учебното съдържание и разпределянето му в познатите шест основни глобални теми и в този клас предразполага към интегриране на информация и умения в общи групи и

индивидуални проекти. Тяхното специфично съдържание, времетраене и подреденост във времето зависи от интересите, обучаемостта, потребностите на учениците, от особеностите на средата, в която те живеят и учат, от техническата специфика на оборудването, което им се предоставя, и от особеностите на всички останали ресурси, с които се разполага.

Особено внимание трябва да се отдели на някои процеси, като боядисването, които трябва да се извършват при безопасни за учениците условия, например на открито извън кабинетите, работилниците и сградите, с наличие на необходимите предпазни средства.